

ג ל י ו נ ר ת ל ע י ו ן ב ט ר ש ת ה ש ב ו ע
ע ר ו כ י ת ב י ד י נ ח מ ת ל י ב ו ב י ן
י ו ״ ל ע ״ י ס ו ס ד ת ו ד ע ז ה ש כ ל ה ל מ ב ו ר י ם ו ל נ ע ר
ה ס ת ד ר ו ת נ ש י ס ר ת י ב א מ ר י ק ה

18

ה מ ח ל ק ה ל ח כ ו ך ו ח ר ב ו ת מ ו ר נ ו י ם ב ג ו ל ה

ר י כ י (ת ש י ״ ט)

א. ט"ר האלוהים אשר התהלכו אבותי לפניו אברהם ויצחק האלוהים הרועה אותי מעודי עד היום הזה.

בראשית רבה סוף פ' ל':

ר' יוחנן וריש לקיש:

ר' יוחנן אמר: לרועה שהוא עומד ומביט בצאנו

ריש לקיש אמר: לנשיא שהוא מהלך וקנים לפניו.

על דעתיה דר' יוחנן אנו צריכים לכבודו. על דעתיה דריש לקיש

הוא צריך לכבודנו

(1) הסבר מה הן שתי המשפעות הנחנות ע"י שני האמוראים למושג "התהלך לפני ה'?"

(2x) ומקשים מפרשיה שונים על מסוקנו. למה לא כלל יעקב עצמו עם

אבותיו ואמר "אשר התהלכנו אבותי ואני לפניו" אלא אמר על

עצמו בפני עצמו "האלוהים הרועה אותי"?

התוכל לישוב קושימתו בעזרת דברי המדרש הנ"ל?

(3xx) בסוף דברי המדרש אומר בעל "מה תואר" (פירוש למדרש רבה):

"ומה שמטיים" על דעתיה דריש לקיש הוא צריך לכבודנו -

חלילה - לומר כששטו בי ה' צריך לכבוד זולתו!

התוכל לבאר בונת דבריה אלה על אמתותם?

ב. שאלות ברש"ם

(1) ט"ו ד"ה דיברך את יוסף: ברכת הבנים היא ברכת האב:

(2) י"ז ד"ה להסיר אותה: כדי לשומה על ראש מנשה. וכן כל לשון הסרה

בתובים בקוצר. (שופטים ד' י"ח)

טורה אלי אל תירא - סורה משם

לפנות אלי (בר' י"ט) "ויסורו

אליו" - סרו משם לבוא אליו.

(א) מה קשה לו בפסוקנו?

(ב) מה היכן מצינו בלמודנו בסנה זו קושי ממין זה?

(א) מה ראה רשב"ם להכניס בין "ואני לבין "נתתי לך" את המלים באותה הארץ?"

(ב) הרשב"ם מישב בדבריו כאן קשיים שונים. אלו הם?

(ג) למה נמנע הרשב"ם לפרש "שכם" כשם של מקומו?

(ד) התוכל לישוב את הסתירה שבין מקומו (וכן במד' כ"א כ"ד) לבין הפסוק ביהושע כ"ד י"ב, בדרך אחרת - לפי הפשט?

(ה) לשם מה הוסיף רשב"ם את דבריו האחרונים (המסומנים בקו) ועל מה מוסבין דבריו אלה?

(3) כ"ב ד"ה ואני: באותה הארץ נתתי לך חלק אחד יותר על אחיך.

שכנשה ואמריו כראובן ושמעון יהיו לי לקחת שני חלקיה בארץ אשר אני ובני עתידים לקחת מיד האמוראי בחרב ובקשת במלחמת יחושע:

ואציל שכם ביהושע (כ"ד י"ב): "לא בחרבך ולא בקשתך" אותו פסוק כשני מלכי האמורי מדבר

וכמו שאמרו חכמים "צדקה לא עברה את הירדן", וכתב ביהושע "ואשלח לפניכם את הצדעה ותגרש אותם שני מלכי האמורי לא בחרבך ולא בקשתך"

וכתו של יעקב זרם להם.

ג. שאלות רד"ק וברש"ם

(1) ט"ז ד"ה יברך את הנצרים: מנשה ואמריו.

(2) י"ז ד"ה ויתמוך יד אביו: הרימה מעל ראש בנו ותמכה בו.

(3) כ"ה ד"ה בך יברך ישראל: הנהג להרך את בניו יברכה בכרכתם ויאמר איש לבנו: יקומך אלוהים כאמריו וכמנשה

מקשה בעל ספר הזכרון: לא נתברר לי טעם למה חוזק הרב לומר כן, דפשיטא הוא שבאמריו ומנשה עסקינן. אולי תוכל לענות לתמיהתו.

מה קשה לו ומה תיקן בדבריו אלה? (א) מה קשה לו? (ב) כיצד מתפרש לפי דעתו המושג "לברך בפלוגי"?

(ג) השווה לדבריו כאן את דבריו בר' י"ב ג' ד"ה ונברכו. למה מסמך הוא שח על מסוקנו ולא כאן על הפסוק ההוא?

xx (ד) למה הוסיף את המלים "ויאמר איש לבנו"?